חפשו את הקצת

מאת: יעקב הרצברג
מרץ 7, 2021

דווקא בגלל הנטייה שלנו לרצות עוד ועוד רבי נחמן שם לנו תמרור “עצור” ענק ואומר לנו: חפשו את הקצת, את המעט שיכול להפוך אתכם לאנשים הכי מאושרים….

אחד הדברים שהכי מקשים עלינו בתחילת הדרך הרוחנית, הוא מה שרבי נחמן מלמד: תשמחו במעט! “מעט זה גם טוב”, אמר פעם רבי נחמן לתלמידו רבי נתן, ובמילים פשוטות אבל עמוקות אלה הוא לימד אותנו סוד החיים המאושרים, ובפרט – את סוד ההתמדה בעבודת השם והצמיחה הרוחנית שלנו.

לאדם שהגיע מהריקנות של החולין אל העולם המלא כל כך של התורה והמצוות, בקשת ה”תשמח במעט” נשמעת כמעט כמו חירוף וגידוף חלילה. ‘על מה אתה מדבר?! יש לי כל כך הרבה להשלים, כל כך הרבה תורה שאני עדיין לא יודע, כל כך הרבה מצוות לעשות, אפילו לעשות הפסקה לקחת נשימה קטנה אין לי חשק, ואתה מקרר אותי ואומר לי לעשות רק מעט?!!’…

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מאכלים כאלה לא יכלו להתאפק וטרפו את דברי המאכל , ומה נורא היה המחזה לראותם מתפתלים בכאבים נוראים עד מותם ר ”ל ! – הקיבה המצומקת משנים של רעב פשוט לא עמדה בעומס , ה’ ירחם . רק מי שהספיקו לתפוס ולעצור אותו , למרות שנאבק ורצה לטרוף עוד ועוד אוכל , ניצל !

כך הוא הדבר ברוחניות . אדם שגדל בעולם התורה מקטנותו התמלא בתורה , מדרשי חז ”ל על הפרשה , הלכות ומנהגים , מצוות רבות סביב השנה , אלול , ראש השנה סוכות חנוכה , כל שבוע שבת קודש , תפילה וברכות השחר ועוד – אדם זה קביל “תזונה ” טובה ומאוזנת . אצלו תופעת ריבוי האור היא הרבה יותר נדירה , וגם אם יש לו מעט ריבוי אור זה דומה למי שאכל קצת יותר ממה שמסוגל ואז מרגיש קצת כבדות . אבל בעל התשובה הרעב והצמא – זה ממש מוסכן לו .

לפעמים חושבים שאם אדם יותר מדי שמח ויותר ידי מתלהב זהו ריבוי אורות . אבל זה לא מדוייק . ריבוי אורות מתבטא דווקא באיבוד השמחה והתגברות החושך . דבר זה מוגדר בספרים כ ”ריבוי השמן גורם לכיבוי הנר ”…

במעט שבמעט – שם השמחה!

על זה באה העצה הנפלאה והעמוקה מאוד של רבי נחמן – “מעט זה טוב ”, “לשמוח בנקודה טובה , ואפילו במשהו דמשהו טוב ” וכן הלאה , כמובא רבות בדברי רבי נתן . כי בדבר זה טמון סוד עמוק ועצום שאנו שמחים דווקא באותה נקודה קטנטנה , באותו מעט הטוב שזכינו , כי המעט שבמעט הזה נוגע במקום עמוק ביותר בלב ששם מקום השמחה , כמו שכתוב “נתת שמחה בליבי ”, ומעורר ממנו שמחה עצומה ונפלאה .

נסו זאת : קחו מצווה שעשיתם , למשל הנחת תפילין , ונסו לשמוח במצווה נפלאה זו . יתכן שלא תצליחו להרגיש את השמחה בעומק הלב . אבל אם תתמקדו בנקודונת הקטנטונת הטובה שבוודאי ישנה שם בהנחת התפילין , בוודאי תרגישו התנוצצות של שמחה , וככל שתתייחסו לנקודה עוד יותר קטנה וזעירה כך תהיה השמחה שלמה יותר . כי במצווה בכללותה יש הרבה פרטים ויתכן שחלקם הגדול לא נשמר כראוי , אבל בעומק שבעומק , באותו נקודה זעירה ששם שורש הרצון של עשיית המצווה , שם זה מושלם ובוהק באור אינסופי . וטוב אפילו לשאול את עצמנו בלשון של רבי נחמן (בתורה פר ב” – הידועה כתורת “אזמרה ”) “איך אפשר שלא עשיתי איזה דבר טוב …”? ולהשתמש גם בלשון “ואפילו משהו דמשהו טוב (על פי רבי

נתן במכתבים (".

דברים נפלאים נבנים מהכוח האדיר של השמחה במעט …

הלעיטני נא – מידתו של עשו

המעט שרבי נחמן אומר לשמוח בו אינו מורה לנו לעשות דווקא מעט , אלא לשים לב למעט , לייקר אותו ולשמוח בו כדי שלא להפוך את כל עבודת השם שלנו לאיזו "עיסה" של פעולות טרופות שאין מבחינים בהן בכלום . נכון , זה יותר קשה ללעוס את האוכל והרבה יותר "מתחשק" לנו לטרוף אותו ולאכול בהלעטה , אבל זהו הרי הפגם של עשו שאמר , "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה " – עשו לא ראה שהעיסה האדומה מורכבת מהרבה עדשים קטנטנים , הוא לא רצה לשמוח בכל מצווה ובכל נקודה טובה ולהמתין לשכר עולם הבא , אלא לטרוף כאן ועכשיו את כל העולם , לכן כל העסק הפך לו לעיסה של דינים ולכעס (אדום מרמז לדינים) .

לא כן מידתנו – מידת יעקב , שידע להמתין שנים רבות לגאולת נפשו , להיטמן בבית שם ועבר י"ב שנים ואחר כך לעבוד שבע שנים עבור לאה ושבע שנים כדי לקבל את רחל , ועוד שבע שנים במשכורתו , ולחלק את המחנות ולהתכונן בכמה חזיתות וכן הלאה , והוא שהכניע את המלאך – שרו של עשו איש שעיר , המסעיר את כל גופו של האדם בריבוי אורות המביא להתגברות הקליפות וכן הלאה .

בואו ניקח מכוח הריסון שלו וממידתו – מידת אמת , מידת דרך האמצע ,